

گزارشی از اظهار نظرها و مواضع متناقض هاشمی رفسنجانی:

سه دهه تناقضات رفتاری و گفتاری اکبر هاشمی رفسنجانی/ کدام هاشمی را باید باور کنیم؟

بسیاری بر این باورند که رویکردهای اتخاذ شده، از تفکر وی و همفکری مشاورانشان سرچشمه می‌گرفت. اما در سال‌های اخیر اظهار نظرات و نقل قول‌های صورت گرفته از جانب آقای هاشمی بارها باعث شگفتی و جنجال در فضای رسانه‌ای و بین سیاستمداران در کشور شده است. علت این امر چیزی جز این نیست که افراد با مراجعه به حافظه تاریخی خود، به سرعت تناقض را در می‌یابند.

تاریخ: اسفند - :

کد خبر:

سرویس سیاسی پایگاه 598 - محمد امین هاشمی / هاشمی رفسنجانی همواره یکی از نزدیکان حضرت امام خمینی(ره) و از مدیران این انقلاب به شمار می‌رفته که شرایط دوران ریاست جمهوری ایشان هنوز در اذهان باقی مانده، اما اظهار نظرها و مواضع اخیر این شخصیت سیاسی کشور تعجب همگان را برانگیخته است. در این نوشتار سعی شده مقایسه‌ای از مواضع ایشان در زمان ریاست جمهوری و زمان حال در مورد رویکردهای سیاست خارجی و سیاست داخلی صورت گیرد.

بر این اساس در مورد رویکرد سیاست خارجی، دو موضوع مساله فلسطین و موضوع سوریه و محور مقاومت و در مورد رویکرد سیاست داخلی مواضع و رویکرد ایشان در مورد رسانه‌ها، احترام به رأی مردم و مساله برخورد ضد انقلاب مورد بررسی قرار گرفته است.

سال 1368 یادآور حادثه تلخ درگذشت بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران است. در همین سال با انجام بازنگری در قانون اساسی که به فرمان حضرت امام آغاز شده بود و پس از رحلت ایشان تصویب شد، پست نخست وزیری حذف و سکان اجرایی کشور به رئیس جمهور سپرده شد. در انتخابات ریاست جمهوری 6 مرداد 1368 آقای هاشمی رفسنجانی با کسب آرای بالا به عنوان رئیس جمهور انتخاب و سکان مدیریت اجرایی کشور را برای دو دوره در دست گرفت. ایشان شخصیتی شناخته شده برای مردم بود و از پیش از پیروزی انقلاب یکی از نزدیکان حضرت امام خمینی از مدیران انقلاب اسلامی ایران به شمار می‌رفت.

روش اداره دولت در زمان آقای هاشمی چهره‌ای خاص به خود گرفت که به دوران سازندگی مشهور است. در این دوره رویکردهای خاصی از جانب ایشان در مسائل مختلف اقتصادی، اجتماعی و سیاسی اتخاذ شد به طوری که نتایج و شرایط آن دوران در حافظه سیاسی ایران به طور کامل نقش بسته است. بسیاری بر این باورند که رویکردهای اتخاذ شده، از تفکر وی و همفکری مشاورانشان سرچشمه می‌گرفت. اما در سال‌های اخیر اظهار نظرات و نقل قول‌های صورت گرفته از جانب آقای هاشمی بارها باعث شگفتی و جنجال در فضای رسانه‌ای و بین سیاستمداران در کشور شده است. علت این امر چیزی جز این نیست که افراد با مراجعه به حافظه تاریخی خود، به سرعت تناقض را در می‌یابند. به ویژه آنکه این تناقضات را از زبان یکی از اصلی‌ترین مسؤولان جمهوری اسلامی ایران در گذشته و حال

اکنون به برخی از رویکردهای آقای هاشمی در دوره ریاست جمهوری وی اشاره می‌کنیم که در سال‌های اخیر موضعی خلاف آن را از زبان ایشان شنیده‌ایم. البته شایان ذکر است که برخی از تفکرات وی به ویژه

در ابعاد اجتماعي و اقتصادي در طول زمان سير نسبتا ثابتي را پيموده‌اند اما در مسایل مرتبط به سياست داخلي و خارجي جاي حرف وجود دارد.

رویکردهای سیاست خارجی

الف- مساله فلسطین: آقای هاشمي رفسنجاني نه تنها در دوران مسؤولیت در جمهوری اسلامي بلکه سالها پیش از آن با مساله آرمان فلسطین در ارتباط بود. وي کتابي گرانقدر با عنوان «سرگذشت فلسطین» دارد که در جهان اسلام شناخته شده است. آقای هاشمي در این اثر از بعد تاریخي به مساله فلسطین و شکل‌گیری رژیم صهیونیستي پرداخته است.

سخنان آقای هاشمي در رابطه با مساله فلسطین در چند نوبت جنجال ساز شد. برداشتي که از جمله وي در ایام تبلیغات انتخاباتي مبني بر این که «ما با اسرائیل سر جنگ نداریم» مي‌شود، مي‌تواند این باشد که اگر جنگي نباشد مي‌تواند پای صلح به میان آید که هضم این مطلب برای فضای سياسي کشور بسیار سنگین بود. در مصاحبه‌اي دیگر وي بارها عنوان کشور را بر اسرائیل اطلاق کردند که این نکته نیز کاملا بر خلاف رویکردهای گذشته بوده. به ویژه آن‌که همه می‌دانند آقای هاشمي تا چه حد بر غاصبان و جعلی‌بودن نظام رژیم صهیونیستي اشراف دارد.

ب- موضوع سوریه و محور مقاومت: در طول دوران ریاست جمهوری آقای هاشمي، جمهوری اسلامي ایران همواره حامی محور مقاومت بود. در آن زمان حزب ... لبنان و گروه‌های مقاومت فلسطیني به کمک‌های ایران تکیه داشتند و روابط ایران و جمهوری عربي سوریه در بالاترین سطح ممکن بود. در همان زمان نیز نظام حافظ اسد، رئیس جمهور سوریه، در داخل کشور خود با صداهای مخالفی روبرو بود که پیش‌تر از تحركات اخوان المسلمین نشأت می‌گرفت. این تحركات در آن دوران سرکوب می‌شد بدون این‌که کوچک‌ترین خللي در روابط ایران و سوریه به وجود آید؛ زیرا سوریه در گذشته و حال در مقابل خطرناک‌ترین دشمن جهان اسلام قرار گرفته است.

اما سخنان وي در سال‌های اخیر درباره سوریه به شدت موجب حیرت علاقمندان به انقلاب شد زیرا اثری جز تخریب محور مقاومت و آب به آسیاب دشمن ریختن نداشت. وي بدون اشاره به حمایت تمام قد جهان غرب، اسرائیل و کشورهای عربي از تروریست‌ها که خود را مجاهد می‌خوانند، از نظام سوریه انتقاد کرد و آن را سرکوبگر و دارای سرنوشتي مشابه صدام توصیف نمود.

رویکردهای سیاست داخلی:

الف- روزنامه‌ها و مطبوعات: در طول دوران 8 ساله سازندگی، تحمل دولت برای شنیدن صداهای مخالف از مطبوعات چندان زیاد نبود؛ به طوری که از آن دوران گزارش‌های متعددی درباره بسته‌شدن روزنامه‌ها و نشریات و همچنین دستگیری روزنامه‌نگاران و قطع کمک به روزنامه‌های منتقد وجود دارد.

اما ایشان در سال‌های اخیر انتقادهای صریح و البته در چارچوب قانون را برخاسته از طبیعت دوران جوانی خواند و با اشاره به الزام وجود این صراحت برای هوشیار ساختن مسؤولان تصریح کرد: اگر به مردم و جوانان میدان و فضا برای انتقاد سالم و فعالیت داده نشود، این انتقادات خاموش نخواهد شد و چه بسا به محفل‌های خانگی و زیرزمینی کشیده شود. این اظهار نظر نیز مطابق انتظار با واکنش کسانی مواجه شد که دوران سازندگی را خوب به خاطر دارند.

ب- احترام به رأی مردم: آقای هاشمي در انتخابات‌های مختلفی از جمله مجلس شورای اسلامي، مجلس خبرگان، ریاست جمهوری ادوار مختلف شرکت کرده که در بیشتر آن‌ها موفق به جلب آرای مردم و رسیدن به يك جایگاه انتخاباتي شده است. همین نفس حضور در تعداد زیادی از انتخابات‌های برگزار شده در جمهوری اسلامي و حضور در مناصب مختلف نشان دهنده این مطلب است که وي در هر حال قانون انتخابات را قبول داشته و بر اساس آن در بیشتر آن‌ها پیروز شده است.

اما در مورد انتخابات ریاست جمهوری در سال‌های 1384 و 1388 شرایط به گونه‌ای دیگر بود. وي که در انتخابات سال 1384 در دوره دوم مقابل دکتر احمدی‌نژاد شکست خورد، هیچ‌گاه حاضر به تبریک گفتن و حتی پذیرش تلویحي شکست بر اساس رای مردم نشد. همچنین در انتخابات ریاست جمهوری سال 1388 که با ساز و کار کاملا مشابه برگزار می‌شد، از همان ابتدا وارد گود شده و درباره انتخابات مواضع تامل برانگیزی ابراز نمود. البته در سال 1392 وضع به گونه‌ای دیگر بود و وي که از نتیجه انتخابات راضی به نظر می‌رسید، به هیچ وجه از روند انتخابات اعلام ناراضی‌تبی نکرد. به نظر می‌رسد این تناقضات رفتاري پیش‌تر سياسي بود.

ج- مساله برخورد ضد انقلاب: آقای هاشمي در طول 8 سال ریاست جمهوری به شدت با ضد انقلاب برخورد کرد و همواره خاری در چشم آنان بود. ایشان بارها هدف ترور شخصيتي و توهین‌های افراد شناسنامه دار ضد انقلاب قرار می‌گرفت ولي در مواضع خود نسبت به آنان هیچ‌گاه دست به تسامح نزد. اما در سال‌های اخیر بسیاری از مواضع وي با استقبال گسترده دشمنان قسم خورده انقلاب مواجه شده است. این در حالی است که این موضوع باعث نشده آقای هاشمي موضع خود را با قاطعیت اصلاح یا

نسبت به ضد انقلاب جبهه‌گیری کند. حتی در مواردی تشویق مردم برای رأی دادن به ایشان از سوی خارج نشینان موجب شگفتی شده است.

در مجموع باید گفت که ملت ایران توقعات خاصی از خواص جامعه و انقلاب اسلامی و نخبگان و بزرگان آن دارند که تغییر موضع آن‌ها نگرانی‌هایی را برای مردم به وجود می‌آورد. در هر صورت ملت ایران پای انقلاب خود ایستاده و می‌داند که «تمسك به گذشته افراد، هنگامی قابل قبول است که حال فعلی آنان در مقابل گذشته ایشان قرار نداشته باشد، اما اگر چنین شد، گذشته افراد، دیگر نمی‌تواند معیار و ملاک».